

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrtletno: 1 S 50 g; leto: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; leto: Din. 100.—

Kje je krivda?

(Sledeče vrstice smo sprejeli iz vrst naše posvetne akademske mladine. Dovolj je v njih revolucionarno-borbenega duha in so namenjene predvsem vsej naši mladini. Uredništvo.)

Kje je krivda današnje teme? Kje so vzroki, da smo zaživeli v dobo fašističnega triumfa in da s strahom opazujemo, kako se nad ubogo Evropo gromadijo novi črni oblaki brezbožnega komunizma? Milijoni obupanih duš se danes udingajo blodnim sanjam ter prisegajo na nacionalizem nemških, italijanskih in drugih fašistov ali na krvavordeče zastave ruskih sovjetov. Kako je moglo priti človeštvo do teh blodenj in zmot? Kje je ostal nauk ljubezni, ki bi privedel ljudstva na edino pravo pot bratstva in skupnega sožitja?

Tu smo mi katoličani na vrsti, da sklonimo glavo in vdano priznamo: tudi mi smo grešili. Bili smo verniki po imenu, po zunanjih oblikah, a duše niso doživljale nauka, ki so ga izgovorjale ustnice.

Naš nauk, naša katoliška cerkev ima najlepši, najpopolnejši socialni program. A mi nismo imeli poguma, da bi ta program v resnici izvajali, brezpogojno, brez kompromisov. Dajali smo koncesije močnejšim, ker smo se v svoji človeški slabosti ustrašili njihovih pesti. Milijoni so vstali, se zavedli svojega položaja in krivic ter iskali zaslombe. Tedaj nismo bili dovolj odločni, da bi se postavili vsem tem pravice žejnim na čelo, da bi se borili zanje, krotili njihove strasti in jih varno vodili do cilja. Nismo imeli poguma, premalo krščanskega duha je bilo v nas, zbalimo se žrtev in mučeništva. Slabi katoličani smo bili. In tako se je moralo zgoditi to, kar se je zgodilo: Vsi tisti milijoni šibkih in zatiranih so izgubili zaupanje v nas in krenili svojo pot: pot železne pesti in brezobzirnega sovraštva. Zaso vrazili so tudi nas, ker smo jim govorili o ljubezni, a jih nismo toliko ljubili, da bi jim doprinesli žrtev. Zato nismo upravičeni, da bi kazali škodoželjno na Rusijo, češ: glejte delavski raj! O ne, to ni krščansko! Ne pomislimo pri tem, koliko žrtev je doprinesel ta ubogi narod; ko je iskal novih poti, da bi dal človeštvu nekaj boljšega. In če mi vemo, da so bile vse te žrtve zaman, ker je bil zgrešen cilj, za katerega so bile darovane, ni krščansko da se norčujemo iz njih, temveč vzbuditi bi morale v nas usmiljenje in željo pomagati tem ubogim in jih privedti na pravo pot. To so izgubljene ovčice, ki so najbolj potrebne naše ljubezni. Dokler jih bomo zasmehovali in se rogali njihovemu brezplodnemu iskanju, se ne bodo vrnila med nas, ampak nam bodo vračale zasmeh s sovraštvom. In še nekaj je v čemer veliko grešimo. Gledamo v to razdejanje človeštva in se tolažimo s tem, češ: naj le iščejo ti neboljlenčki, končno bodo vendar obupali in se vrnili v naše naročje. Ni krščansko to! Mi ne smemo mirno gledati, kako propadajo milijoni v borbi za zgrešenimi ideali, ker so izgubili zaupanje v nas! Ne, tudi mi moramo postati borbeni, dokazati moramo v dejanju, da smo zmožni ustvariti nekaj trajnega, nekaj lepšega. Dokazati moramo da je v nas življenje, živa sila, ki je pripravljena na žrtve. Boljše bi bilo, da bi štela naša zajednica peščico mučeničnikov, kakor pa milijone mlačnežev, ki se imenujejo kristjane, pa ni v njih niti trohice krščanskega duha in krščanske ljubezni. Kako je mogoče, da prenaša ves krščanski svet skoro molče krivice, ki se gode nekaterim manjšinam? Ali ni to bojzljiv kom-

promis, ki ga dopuščamo v svoji neborbenosti, v strahu pred preganjanji? Poglejmo malo v Indijo, da nas bodo naučili z dejanji kaj premore ljubezen in žrtve. In kako je mogoče da krščanski svet trpi krivice, ki izvirajo iz materialno usmerjenega družabnega reda? Kje smo, katoliki? Ali res ni v nas življenje, ki bi pokazalo vsem olodečim, kje je njihova rešitev? Ni v tem naša naloga, da kažemo na neuspehe onih, ki iščejo rešitve in je ne najdejo, ampak v tem, da ustvarimo sami nekaj pozitivnega, neki vzor, ki bo služil izgubljenecem kot svetilnik mornajem v viharju. Zakaj

očitamo svetu materializem in egoizem, dokler nismo z žrtvami dokazali, da smo sami boljši? Dejanj nam je treba, ki bodo pokazala svetu, da smo neomajni, da hodimo po poti našega nauka brez kompromisov, da smo pripravljene porabiti tudi bič — kakor Kristus nad kramarji v templju —, da hočemo ščititi zatirane in preganjane, a predvsem: da je naše glavno orožje ljubezen in žrtve. Vse to so nam dolžni predvsem naši učenci in vodniki in mi vsi smo jim dolžni slediti. — Ni krščanstva v besedi, ampak samo v duhu in dejanju! — Da bo beseda meso postala!

Obraz nove Evrope.

Rimska pogodba štirih velesil sprejeta.

Mussolini je lahko zadovoljen, Francija, Nemčija in Anglija so sprejele njegov predlog, da se ustanovi zveza štirih velesil. Odslej bodo te države enotno nastopale v vseh vprašanjih mednarodnega značaja, medsebojno si zagotovijo, da bodo stremele za uspehom razorožitvene konference in zagotovile evropski mir. Pogodba je sklenjena na 10 let in ostane, če je katera članic ne odpove, tudi potem za neomejeno dobo v veljavi.

Rim slavi sklenitev pogodbe kot važen mednarodni dogodek, kateremu je dal povod italijanski fašizem po svojem vodji. Slavje seve ne spremeni dejstva, da je med sedanjo pogodbo in svoječasnim Mussolinijevim načrtom velika razlika. Zasluga Francije, Poljske in Male antante je, da je bila črtana vsaka beseda o spremembi državnih meja in da je vsaka akcija štirih velesil vezana na Društvo narodov. Še bolj se sklenjena pogodba razlikuje od svoječasnega nar. soc. načrta Adolfa Hitlerja, kije kot predpogoj mednarodne pogodbe zahteval ne samo, da se črtajo reparacije, ampak da jih plačuje Francija Nemčiji, da se nadalje zdru-

žijo Avstrija, Alzacija, nemška Švica, Luksemburška in Danska z Nemčijo ter dovoli glasovanje vseh nemških manjšin v Evropi za veliko Nemčijo.

Od teh osnutkov je v pogodbi ostala samo beseda o sporazumu in sodelovanju. Zato pogodba nikjer ni našla odpora. Mali antanti je Francija obljubila, da bo čuvala nedotakljivost mirovniških pogodb in še naprej gojila prijateljstvo do članic Male antante.

Vendar bi bilo kratkovidno, če bi pogodbo vsled njenega suhega besedila omalovaževali, ker klubtemu lahko rodi najdalekosežnejše posledice za evropsko mednarodno življenje. Pogodba lahko pomeni začetek zbližanja med Francijo in Anglijo. Tako zbližanje ne more ostati brez vpliva na ostale evropske države. Iz Mussolinijevega govora v senatu po sprejetju pogodbe se more posneti, da bo Italija skušala svoj vpliv razširiti v okviru te pogodbe na vse države, s katerimi je vezana po prijateljski politiki. Znalno bi se torej zgoditi, da bi pogodba dala povod razdelitve Evrope v štiri interesne delokroge in da bi iz njih končno vstala nova Evropa s svojim pravim obličjem.

Kaj je prinesel Dollfuss iz Rima. Minuli teden je bil podpisan sporazum Avstrije z Vatikanom, ki urejuje vse odnose med cerkvijo in državo. Z njim je končno javno rešeno vprašanje imenovanja škofov in drugih cerkvenih dostojanstvenikov, nadalje katoliški cerkveni zakon in vprašanje prazniškega počitka. V Inomostu bo sedež nove škofije, Gradišćanska postane apostolska prelatura. — Svoje bivanje je porabil kancler tudi v to, da je končno uredil zadevo avstrijskega posojila. Italija dovoli Avstriji posojilo 38 milijonov šil. — O pogovorih glede zunanjepolitične smeri naše države ni javnost izvedela točnih vesti.

Avstrija se utrjuje. Zvezna železnica je dovolila vsem tujcem, ki potujejo po državi, 50% popust voznih cen, če se prevozi več kot 300 km in biva v državi vsaj 9 dni. Zato morajo vsi hotelirji in gostilničarji znižati svoje cene za 15%. — Za zgradbo in popravilo cest je zvezna vlada dovolila 60 milijonov šil, od teh dobijo 12 milijonov deželne vlade za gradnjo in popravilo deželnih in občinskih cest oz. potov. Tako upa vlada zaježiti naraščajočo brezposelnost. — Razmerje do Nemčije je ostalo neizpremenjeno. Minuli teden je policija aretirala 59 vojakov, ki so bili člani nar. soc. stranke ter pripravljali prevrat v državi. — Zborovanja v Pasavi se je udeležilo le 8 avstrijskih državljanov. Ostalim vlada ni dovo-

lila potnega vizuma. — Vpoklicana je prva skupina pomožne policije. V deželi je bilo sprejetih za njo 460 mož. Druga skupina se vpokliče koncem julija.

V Nemčiji gre fašizem svojo pot. Minuli teden je berlinska vlada iznenada zaprla mejo med Solnograško in Bavarsko in dovolila prehod samo osebam, ki so v posesti legitimacije nar. socialistične stranke. Isti ukrepi so bili storjeni tudi na tirolski meji. Par dni navrh je svoje odredbe nekoliko omilila, vendar nadaljuje boj proti Avstriji drugod v ostri obliki naprej. Listi pišejo, da je hitlerjanska akcija v naši državi samo majhen del velikega načrta, ki ga snuje Hitler. V vseh državah, koder bivajo Nemci, snuje fašistične celice, ki naj pripravljajo prevrat v svojih državah in nekoč združijo v nemškem cesarstvu vse Nemce ter jim priključijo še druge germanske narode. — Medtem pa se gospodarski položaj Nemčije vidno slabša. Država je ustavila vsa plačevanja v inozemstvo. Njene obveznosti napram inozemstvu znašajo okoli 16 milijard mark.

Svetovna gospodarska konferenca v Londonu. Začetkom tega tedna je angleški kralj otvoril svetovno gospodarsko konferenco, katere se je udeležilo 67 držav. Na konferenci je osem ministrskih predsednikov in nad sto ministrov. Avstrijski delegaciji načeljuje

kancler Dollfuss, jugoslovanski pa zunanji minister Jevtič. Vseh članov konference bo nad 1000. Konferenca bo trajala nad šest tednov in se bo bavila izključno z gospodarskimi vprašanji, predvsem z glavnim, kako rešiti gospodarstva popolnega zastoja in katastrofe. Gospodarski krogi stavlajo na konferenco in njene sklepe velike nade in ni izključeno, da se zastopniki zedinijo vsaj v glavnih vprašanjih mednarodne trgovine. Uspeh konference zavisi pač najprej od moči ali nemoči duha svetovne vzajemnosti. Uspeh pa je nedvomno že v tem, da so se vodilni možje vseh pomembnejših evropskih držav sploh znašli na skupni gospodarski konferenci.

Velekapitalistična Amerika. Obravnava proti velebankirju Morganu je zbudila v svetu ogromno pozornost in je prikazala vso gnilobo, ki vlada v kapitalističnih velepodjetjih. Morgan je bil v prvi vrsti obtožen, da ni plačeval davkov. Iz obtožnice je razvidno, da ima Morganova banka celo vrsto odličnih političnih in zasebnih prijateljev, katerim je prodala 1.250.000 delnic po znatno nižji ceni, nakar se je na borzi dvignil kurz delnic za skoro 100 odstotkov. Morgan se glede osebnih davkov zagovarja, da jih je plačeval v minulih letih na Angleškem. — Ameriški tisk se obširno bavi z Morganovo zadevo in odkritji svojevrstnega bančnega poslovanja in ostro napada vse, ki so bili z banko kakorkoli v zvezi. Posebno ogorčenje pa so vzbudila odkritja v ameriških delavskih krogih, ki imajo s tem novo orožje v boju proti kapitalizmu.

Več samozavesti.

V splošnem smo Slovenci ali bolje rečeno Slovani narod, kateremu je dana neka posebnost, po kateri se močno razlikujemo od drugih neslovenskih narodov. Ta posebnost je v tem, da nam je tuje vsako nacionalno sovraštvo in da odklanjamo obenem vsak medli in blede internacionalizem. Med pravimi Slovani ni fašistov po vzorcu Mussolinijevih in Hitlerjevih čet in še manj pa internacionalnih komunistov. V kolikor je med nami te primesi, je tuje, neslovensko blago.

Zgodovinarji nas smatrajo zato za mlad narod, katerega bodočnost šele nastopi, ko se umaknejo slabotni rešilni poizkusi starikavih in izživetih germanskih in romanskih narodov. Tudi pri velikih močeh našega časa vedno zopet srečamo besede, ki govorijo o globokem spoštovanju do Slovanov, ki da bodo nositelji in graditelji prihodnjega stoletja.

Živimo nedvomno v dobi nacionalnega prebujanja. Narodom se je zahotelo večje samostojnosti in močnejšega razmaha. Po svetovni vojni se je miselnost okoli naroda in njegove svobode močno spremenila v prilog

narodnostni misli. Pred svetovno vojno n. pr. svet ni poznal vprašanj narodnih manjšin in ne nadrejenosti kulturnega sožitja narodnih delov nad dolžnostmi do posameznih držav, v katerih so se nahajali. Tako smemo trditi, da je v zadnjih desetletjih pridobila narodnostna misel na vsebini in veljavi. A že se kažejo tozadavne razlike pri posameznih narodih. Dočim je opažati predvsem pri Italijanih in Nemcih, da so segli prav do nacionalnega ekstrema — do fašizma in hočejo podrediti svoji nacionalni zavesti vse dolžnosti do Cerkev, do narodnih manjšin in sosednjih narodov, ostaja Slovanom zavest, da se ni dobro boriti proti nadnaravnemu redu ali vsaj proti mednarodni vzajemnosti. To našo lastnost smatrajo nekateri za slabost in nam očitajo, da smo nenarodni in breznarodni. In nedvomno je tudi naša krivda, da sicer odklanjamo nacionalne fašizme, a se vse premalo zavedamo velike moralne vrednote, ki jo vsebuje prava narodna zavest.

Na tej rani, na kateri boleha velik del slovenskega rodu, smo bolni tudi mi koroški Slovenci. Toliko imamo že priznani celo odsosednjih Nemcev, da zaničujejo vsakogar, ki zataji svojo narodnost in si nadeva tujo obleko, isto nam priznava Cerkev in ves sodobni kulturni svet! **Mi pa se kljub temu ne moremo in tudi čestokrat nčemo otresti sramu pred domačim, narodnim svetom.** Kričimo v besedi, da smo nacionalni, a naša dejanja sama pobijajo naše besede. Vzemimo primer: naše šolstvo nudi ponekod naravnost katastrofalno sliko. Mladina se pomenčuje s prvim dnem, latinice se je zavestno-zlobno ne priučijo, da je nezmožna slovenske pisave in slovenskega branja. Vajena ali boljše dresirana z nemško besedo, pisavo in številko ti izstopi iz šol s popolnoma nezadostnim uspehom, ne zmožna, da se izobrazuje naprej vsaj v nemških, kaj šele v slovenskih knjigah. V očigled tem vnebopijočim šolskim razmeram bi narod, ki se polno zaveda svojih po božji in človeški postavi danih pravic, segel — če treba — po najradikalnejšem sredstvu šolskega štrajka in prepovedal otrokom obisk šole dotlej, da izsili pravično reformo šolskega pouka. In ni nikogar na svetu, ki bi mu smel odreči te pomoči v sili, še najmanj država, ki mu za dolžnosti, katere mu nalaga, nikakor ne sme odrekati njegovih pravic! — Koliko je v nas prave narodne zavesti?!

Danes pozabljammo nadalje, da živimo v času krščanskosocialne diktature v Avstriji in da je **vladajoča stranka po svojem programu prisiljena, da nam nudi pravice, ki nam gredo.** Z diktaturo so bili namah razveljavljeni vsi očitki našega protidržavnega stremljenja in bi jih zamogli kvečjemu še srečavati od ljudi, ki

imajo sami črno vest in bi našo državo in njeno diktaturo najraje prvi dan poslali — k vragu. **Naša stranka je sicer manjšinska, a obenem katoliška stranka in treba ji je danes podvojene in potrojene narodne zavesti, treba nam je prave samozavesti, da bomo zamogli dati narodu, kar je njegovega, in državi, kar je njenega.** Te narodne zavesti pa je le malo v malodušju in obupavanju!

Klic je to na slehernega našega človeka, na vse, ki nosite večjo ali manjšo odgovornost! Klic po več samozavesti. P.

DOMAČE NOVICE

Letošnji novomašniki. Letos bomo praznovali dve novi sv. maši in sicer prvo v Št. Primožu v Podjuni (2. julija), ki jo bo daroval č. g. Picej Jože, drugo pa v Št. Jakobu v Rožu v nedeljo, dne 9. julija in jo bo daroval č. g. Matej Nagele.

Želinje pri Velikovcu. Mislil sem, da se bo spretnejša roka potrudila, da napiše o prelepi slavnosti, ki smo jo obhajali v zadnjih majnikovih dneh. Ker pa zastoj čakam, hočem s svojo okorno roko poročati dragim bralcem našega lista o velikem prazniku našega kraja: nove maše našega rojaka č. Franca Poš-a dne 24. maja. Dne 19. p. m. je bil v Solnogradu posvečen v mašnika. In ko se je vračal v domači kraj, smo mu priredili veličasten sprejem. Dolga procesija ljudstva se je vila od p. d. Pintarja proti Želinjam, veličastno zvonjenje zvonov in pokanje topičev jo je spremljalo, vsa krasota majniškega dneva jo obdajala. Okrog 20 belo oblečenih „tet“ in „tetk“ je s primernimi nagovori in deklamacijami voščilo slavljencu blagoslova v nadaljno življenjsko pot. Slavnostni pridigar č. g. prošt Benetek iz Tinj je nato v globokih in jedrnatih besedah orisal duhovnika v njegovem razmerju do majniške kraljice. — Bil je res dan, ki ga je Gospod naredil, ko je naš rojak zapel svoj prvi „Gloria“ v naši prelepi cerkvi. Naj ga spremlja na vseh potih delovanja On, ki ga je poklical, in naj blagoslovi njegov trud in trpljenje z uspehi! To mu želimo želinjski rojaki!

Rožek. (Iz verskega življenja.) Binkoštni praznik so nam v verskem življenju nudili dva ganljiva in nadvse pomembna dogodka. Na binkoštno nedeljo smo praznovali prvo sv. obhajilo naših malih. 46 mladih in nedolžnih duš je sprejelo svojega velikega prijatelja, da jim bo v pomoč v borbi zoper spušeni svet. Otroško lepa in v srce ganljiva je bila njihova skupna molitev. Da ohranimo našim malim vse sprejeto bogastvo, smo še mi stariši sprejeli kruh življenja. — Na binkoštni pondeljek pa smo bili priča lepemu obredu

PODLISTEK

I. Čuček:

Žegnanje na Brnci.

(Nadaljevanje.)

Toda zvonovi vabijo pod cerkveni krov. Kmalu stojim z drugimi vred pod streho te divne cerkvice, katero je ljubezen njenih faranov okrasila in napolnila do vrha z redkim čutom za lepoto in okus. Nič nepotrebne šare in navlake, vse diha neko posebno umerjenost in vendar se iz vsake malenkosti vidi tiha ljubezen — ki je znosila vse to v dar božji. Pridiga njihovega župnika teče melodično in ljubeznivo, da človek pozabi na vse zunaj njega in mu sledi, voljan v kraje, katere nam odkriva njegova beseda. Največji praznik obhajajo danes, to čutiš iz vsake besede in giba, njihova srca, polna vsakdanje sivine in skrbi, so danes vesela in bijejo močnejše. Sreča in zadovoljstvo je danes obstalo tudi pri njih, ki so zdravi in srečni dočakali svoj veliki dan žegna. Pridiga slovenska, maša samo za Slovence, ki je prva. Ob desetih je druga za nemške farane, katerih pa je zelo malo in pridejo večinoma od drugod. Veliko pa jih ta čudno lepa cerkvica sploh ne more vzeti pod se ...

Ko se je oglasilo lepo petje s kora, slovensko v naši izgovorjavi, sem se počutil lepše

kot doma. Vse je bilo tako prečudno in posebno, da se srce kar vzradosti danes v teh težkih časih, ko nad vsakim lebdi pošast krize. Vreli so srečni in zadovoljni ven, mimo stojnic z odpustki, ki pa so bili vsi v nemškem jeziku in jih nihče domačinov ni kupil, letos pa tudi običajne „konte“, ko stopijo po maši skupaj in zapoje fantje z godbo vred, ni bilo. Niso se domenili, po sredi je bil prav razumljiv vzrok. Oglasila se je pač godba po nemški maši, katera je kmalu zavila v bližnjo gostilno in igrala v njej dalje, vaščani pa so se podali na svoje domove in se obiskovali med seboj. Ves dopoldne sem čul v posebni „čiseli župi“, katero danes jedo in za katero porabijo ogromne količine mesa, zelišč in masti — seveda ne merjeno z ameriškim, temveč v brnškem merilom skromnosti. Bil sem prav radoveden, kako bo izgledala ta župa in morale so me pridno odganjati od loncov, da jim nisem od radovednosti zlezel vanje. Rinil sem za njimi v kuhinje kot v kaki tvornici za produkcijskimi tajnami, da izvem vse skrivnosti te čisele župe, o kateri mi je že majka, sama prava Brnčanka, pravila toliko stvari.

Ko sem opoldan sedel z malo večjo ihto kot navadno k mizi, ko se je prismejala čisela župa v velikanskem bajerju na mizo, pa je moj kemični nos zaslučil pogubo ... Žalostna slutnja se je obistinila takoj, ko sem vtaknil prvo žlico te specialitete v usta. Ni šlo, pa amen! Kaj jo je pokvarilo, to sem se se vprašal! Ja, kaj? Kisla smetana, katere so nametali notri

izredno količino, tako da je juha zadobila prelepo zlatorumeno barvo in ... nemogoč okus za moja usta ... Vendar sem videl, da mora biti zadeva strašno dobra. Moja sestrična, ki je drugače vseskozi in skozi velika in prava dama, saj je napol Beljačanka, že, jo je jedla z zavidanja vrednim apetitom in slastjo, tako da sem nehote poizkušal še jaz za njo. Ampak ni šlo, pa amen ... Toda proti tej nesreči je stala žalost in skrb preskrbne njene majke kot Veliki klek proti ljubljanskemu Rožniku: kaj pa sedaj? Taka smola in nesreča, pa nič juhe opoldan. Moral sem se smejati prav iz srca njeni iskreni bojazni, da ji pojdem po zlu sredi morja čisele župe, ko je na bližnji mizi stala cela hekatomba jedače, da nas uteši. Pokazal sem ji to pravljico, ki je v obliki raznih močnatih in mesnih jedi, pomešana s kompoti in salatami vseh mogočih sort in barv čakala na lepi konec, pa ni nič pomagalo. Šele odločna prošnja jo je pomirila, ampak še pri slovesu se je opravičevala, ta zlata koroška mati. Tako se je torej vse moje pričakovanje na čiselo župo žalostno sesulo na tla, čim sem pokusil samo drobec te divote božje ...

Popoldanskim večernicam smo ušli v okoličico, ta je okoli Brnce divna. Partij za fotografiranje na vsak korak na kupe, idealen sportski in letoviščarski teren, vobče, da imamo mi kaj takega tako pred nosom, kot imajo Beljačani brez vse zasluge, bi bili vse drugače navdušeni kot smo mi. Deset minut z avtobusom ali vlakom, pa stoje sredi raja in

sprejema v katoliško cerkev. Dvaindvajsetletno dekle je prestopilo iz protestantovske cerkve na katoliško in po večletni pripravi sprejelo sv. krst. Na duhovnika vprašanja je dekle odgovarjalo jasno in glasno, kar ni ostalo brez utisa tudi na nas.

Škofiče. (Materinski dan.) Dne 18. majnika je naše društvo priredilo našim mamicam prav dobro uspel materinski dan. Nastopili so otroci in dekleta z deklamacijami, sledila sta dva prizora „Nevesta in dekle“ in „Vinska in trezna pamet“. Videlo se je, da je med našimi mladimi še mnogo talentov, ki morajo slejko prej priti še bolj do veljave na odru. Govoril je nato o materinskem dnevu in njega vsebini zvezin govornik, povdarjal je potrebo zvestobe trojnim materam: rodnim mamicam, materi-zemlji in materi Cerkvi. Med odmori je nastopil tukajšnji pevski zbor in zapel več narodnih in slovenskih pesmi. — Prav ta dan se je poročila naša vrla članica Marica Anderwald s p. d. Irglhom na Trebinji. Društvo se ji za njeno nesebično in požrtvovalno delo v njegovem okvirju iskreno zahvaljuje in ji želi obilo sreče v novem stanu. — Medtem ko se je vršila svatba na ženinovem domu, pa je nekdo zažgal na nevestini domačiji v skednju. Sreča je, da so pravočasno opazili in pogasili, ker bi sicer požar uničil lahko prav vse. Doma tedaj namreč razum matere ni bilo nobenega. Vse kaže, da je požigalec moral vedeti, da tisto noč ni bilo nikogar doma. Upamo, da bo orožništvo zločinca čimprej prijelo.

Št. Jakob v Rožu. (Materinski dan in še kaj.) Naj še mi poročamo o poteku našega materinskega dneva. K dnevu smo pritegnili predvsem naše male, ki so v deklamacijah in prisrčnih otroških prizorih pokazali toliko ljubezni do svojih mamic, da nam je bilo kar toplo pri srcu. Pevci so zapeli ono krasno „Mamica moja, povej mi...“, sledila je recitacija „Ni mamice več“. Č. g. dekan so nato v izbranih besedah govorili o težki materinski dolžnosti in naglasili veličino materinske ljubezni, ki veze družine, narode in ves svet. Tako je morala v srcih vseh navzočih vstati želja, naj bi nam Bog naklonil še več vernih in narodnih mamic, da bi bil rod zopet močan in krepek. — Tudi poroko smo praznovali minuli teden: naš občinski tajnik g. Janez Hafner se je poročil z Jožefo Sticker, pd. Strniščevo v Gorinčičah. Vrlemu paru želimo obilo sreče! — Pripravljamo se tudi na primicijo č. novomašnika-domačina. Č. dekan so na željo faranov pustili farno cerkev prenoviti, streha se je krila na novo, tako da bo cerkev na veliki praznik evharističnega shoda in primicije lepa kot mlada nevesta.

Lobnik pri Čezni Kapli. (Poroka.) V pondeljek, dne 11. t. m. smo imeli pri nas lepo poroko. Mladi pevovodja kapelškega zbora Karl Prušnik pd. Wölflov v Lobniku je peljal pred

dasiravno je na Koroškem itak povsod lepo, to je maloznana ali neutajljiva resnica, je tukaj posebno lepo. Zaman iščeš otipljive točke, da bi izrazil svoje hrepenenje in radost nad tem koščkom naše slovenske zemlje; edino srce, ako ni docela topo za naravno lepoto, ti daje odgovor in smisel. Semkaj bi morali naši koraki češče zaviti, semkaj bi morali priti iskat tiste sreče in zadovoljstva, katerega doma v najdražjih letoviščih in najbolj znanih krajih zaman iščemo. Zrak, ki uspava še takega nespečnika, je neprekosljiv, sonce, ki sije tukaj, je vzor kavalirja, a ljudje, ki prebivajo v tem rajju, so res ljudje, kakršni danes žive večinom le še v starih izumrlih pravljicah. Takega gostoljubja in tako široko odprte ljubezni za vsako bitje, ki pride k njim z iskrenim obrazom in slovensko besedo, ne najdeš menda nikjer več ne. Kadar stopiš med nje, si kot v starih dobrih časih, kadar zaideš v pogovor z njimi, moraš moderne nazore o materialističnem in umazanem svetu siloma zavreči, z eno besedo, divno ljudstvo. Saj sem spoznal vse kraje in ljudi naše velike Jugoslavije in nisem prvič z doma zunaj, toda tu gori sem navdušen, ako nikjer drugje ne bi bil. Planinska legitimacija je edina vstopnica iz Jugoslavije v ta raj, dve uri hoda preko podkorenskega sedla ves trud zanj — ko pa stojiš v njem, ko ti prsi napaja ta neizrekljivi fluid, ki struji iz vse te doline v zadnji kotiček duše, si poplačan toliko, da tega za svoj trud nisi vreden.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Zum Abwaschen, Spülen und Reinigen für Geschirr und alles Hausgerät

oltar svojo bodočo življensko družico pd. Tavčmanovo Micko. Novoporočencema želimo v novo pot obilo sreče!

Libuče. Vabimo na občni zbor živinorejske zadruga za Libuče in okolico, ki bo v nedeljo dne 25. junija t. l. ob 9. dop. pri Bruckenwirtu v Pliberku. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in računskih pregledovalcev. 3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1932. 4. Volitev načelstva in računskih pregledovalcev. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti. Ako bi občni zbor ne bil sklepčan, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno. Načelnik.

Drobiž: Südmarka je podvojila svoje raznarodovalne delo v našem delu dežele. Zadnje tedne je ustanovila podružnice v Žitari vesi in Železni Kapli. Namen je očiten dovolj. — Znani nemški nacionalist prof. dr. Martin Wutte je dobil naslov dvornega svetnika. Koncem maja so se vrnili avstrijski romarji iz Lurda, med njimi tudi več Korošcev. V Inostu jih je sprejela gruča nar. socialistov z žvižganjem. — Sprejemni izpiti na celovško učiteljsko se vršijo 30. junija in 1. julija. — Zlikovci so vlomili v župnišče na Strmcu in sicer na binkoštno nedeljo med sv. mašo. Odnegli so več perila in drugih vrednosti. — V Celovcu je umrl nenadne smrti eden voditeljev nar. socialistov inž. Sevnik. Povodom pogreba je prišlo v mestu do večjih izgredev in aretacij. — 3. junija je bilo v deželi 13.787 brezposelnih in od teh uživa podporo 13.441. — Pogorela je Grajnarjeva hiša in gospodarsko poslopje v Globasnici. — Istotako je pogorela Kovačeva kajža v Kamnu.

NAŠA PROSVETA

Pevskim zborom!

Zavestno jih v današnjem dopisu izločimo iz društvenih vrst in jim namenimo posebno besedo. Hočemo s tem izraziti predvsem, da jim pripisujemo prav posebno nalogo v njihovem in našem vsenarodnem interesu.

Pevski pokret med našim rodом je zadnja leta doživel nenavaden razmah. Iz pol ducata pevskih zborov pred štirimi leti se je razvila do danes mogočna pevska armada petintridesetih zborov in raste še vedno naprej. Že danes bi zamogli postaviti na skupni prireditvi nad petsto pevcev, da bi šel odmev naše skupne himne „Nmaj čriez jizaro“ po vsej dolini prav do Celovca. In kar je veliko in vsekakor pravilno: vsi zbori se vadijo na podlagi naše koroške narodne pesmi, tega divnega kosa našega narodnega bogastva. Poznanje in brezhibno podanjanje naše narodne pesmi jim je prvi cilj, iz nje stremijo zbori po vedno večji izpopolnitvi, ko segajo po ponarodelih umet-

nih slovenskih pesmih. Tako smemo trditi, da je danes v petju vsekakor najizrazitejši in najhvaležnejši del našega narodnega življenja. S pesmijo smo si osvojili bratska srca v Jugoslaviji, s nesmijo razblinili nezaupanje marsikaterega naših nezavednih rojakov, s pesmijo si tiramo pot do lepšega sožitja z nemškimi sosedi.

Pevski pokret pa še zdaleka ni dosegel svojega pravega cilja. Čim globlje in višje se razmikamo, tembolj se odpira pogled naprej v novo delo. Nova vrsta slovenskih mest in trgov hoče čuti našo lepo koroško pesem, še je niso čuli originalne ne v Zagrebu in ne v Beogradu in ne ob Jadranu, do danes ji je ostal zaprt Celovec in ostala nemška mesta. A mi vemo, da je naša pesem lepa dovolj tudi za velika mesta, seveda ji mora podajati zbor v vsej njeni lepoti! Domačemu ljudstvu pa se hoče poleg narodne pesmi še lažjih umetnih slovenskih pesmi, hoče se mu tudi umetne slovenske melodije. Nedvomno so bo z radostjo odzivalo vabilom na pevske prireditve po naših farah in ne bo odreklo tudi ne tedaj, ko ga pokličemo na velike skupne prireditve v naših dolinah. Cilj pevskega pokreta pa bo dosežen šele, ko si pribori slovenska melodija prostor, ki ji gre pod tem božjim soncem.

Toda naj naši pevci ne pozabijo, da je sicer tega častnega prostora pod božjim soncem dovolj v velikih turnejah in mogočnih nastopih, a da ga je največ v pravem narodnem delu doma v domačih vaseh med domačimi ljudmi. Pevci bodijo prvi pri graditvi lepšega narodnega življenja v naših domovih in v naših organizacijah! Njihova dolžnost je, da znajo harmonijo slovenske pesmi udeležiti v harmoniji slovenskega življenja, udeležiti najprej v sebi in svojih tovariših in nato v vsej slovenski koroški mladini! Da bo mlada še ona kot je mlada pesem. Šele potem bo pesem pravi glasnik slovenskega življenja na Koroškem. V tej misli jim bodi bodrilo in pobuda za najdaljni razvoj.

Z.

Podravlje. (Pevski koncert.) V nedeljo, dne 18. junija ob pol treh popoldne nastopi združeni moški zbor iz Št. Ilja, Bilčovsa in Loge vasi pod vodstvom g. Kernjaka pri Vošperniku. Podajal bo pesmi zadnje turnee na Gorenjsko. Vstopnina nizka, spored traja dve uri. Med sporedom govor č. poslanca Starca. Vabljeni!

Grebinjski kloster. (Igra „Pri kapelici“.) Na binkoštno nedeljo je nastopilo naše društvo z igro „Pri kapelici“, ki jo je naše občinstvo vsled njene lepe domače vsebine sprejelo s pravim navdušenjem. Igralci — večina od njih je bila šele drugič ali celo prvič na odru — so pokazali izredno nadarjenost za nastopanje v igrah. Hvalevreden je bil tudi njihov trud za dobro izgovorjavo in lepe kretnje. Najbolj so pač ugajali Metka, Jurček in Lipej. Vsled lepega odziva se bo igro ponovilo na praznik

Rešnjega telesa, dne 15. junija ob 3. uri pop. — V odmorih je nastopil novoporojeni domači pevski zbor v par narodnih pesmih in tudi šentpetrski fantje, ki so se prireditve polnoštevilo udeležili, so ob koncu pokazali s svojim dovršenim petjem, da gojijo našo desem z ljubeznijo in veseljem.

St. Jakob v Rožu. Izobr. društvo ima dne 18. t. m. ob 3. pop. svoj redni sestanek s prav zanimivim sporedom. Poleg govora še prizor, petje, deklamacije. Dekleta predvsem naj se sestanka polnoštevilo udeležijo.

Dekliški dan v Selah. Rahel je bil klic, ki je oznanjal naš dekliški dan in nas vabil na skupni izlet v planinski raj. Rahel, a me smo ga slišale in se mu odzvale. Sicer so nas strahili z vremenom, pa binkoštno jutro je bilo lepo tudi zaradi našega dneva. Na ustnih smeh in pesem, v rokah rože in v srcu veselje smo prihajale v raj, ki se je bohotno razcvetel v maju, kot bi bil hotel počakati nas dolinke. V cerkvi smo se v zavesti enega Očeta posestrile vse, da bomo odslej enega duha in srca prav vse. Dvorana v domu je bila kmalu polna petja, naša mlada in sprejemljiva srca pa so črpala novih misli in novega navdušenja ob vzpodbudnih besedah č. voditeljev in sester. In ko smo se pomlajene vračale, smo vzele vse seboj, da bomo delile in bogatile druge, ki niso bile z nami. Kadar pa nam vsakdanja borba zopet skali lepoto, da potemnji oblaki in bo naše solnce zastrto, pa se zopet zberemo kjerkoli in se navžijemo zopet nove mladosti.

Tridesetletnica izobr. društva v Globasnici. Veliko število ljudi se je zbralo na binkoštni pondeljek k proslavi društvene tridesetletnice. Uvodoma je govoril č. predsednik Poljanec o pomenu prosvetnega delovanja za narodno življenje in ob tej priliki pohvalil globaško društvo, ki je bilo med prvimi, ki so po glasovanju začela orati ledino in vzbujati zanimanje za tovrstno delovanje. H koncu je č. predsednik še izrazil željo, naj bi globaško društvo v požrtvovalnem in smotrenem delu nekoč praznovalo tudi svoj demanteni jubilej. Po govoru je sledila razdelitev diplom; k razdelitvi je govoril izbrane in vzpodbudne besede g. A. Breznik: „V imenu globaškega ljudstva vam bodi iskrena hvala za vašo veliko žrtev!“. In nedvomno so bili vrli člani, ki so troje desetletij posvetili procvitu društva, njegove hvaležnosti veseli. Prav dobro je nastopil nato moški zbor iz Štebna, društvena tridesetletnica je bila obenem njegova krstnica. Zbor obeta, da se bo pod vodstvom pevovodje g. Beclja še prav dobro razvijal. Igra „Vrnitev“ je občinstvu prav ugajala in je njeno vsebino dobro dojele. Delno nerazložno govorjenje je morda nekoliko motilo — in ko napoči nova društvena sezona, namerava društvo zopet stopiti v pravo tekmovalno z ostalimi podjanskimi in si priboriti svoje nekdanje mesto.

GOSPODARSKI VESTNIK

Soja-fižol. (Konec.)

V časopisih čitamo, da da soja 16 do 26 stotov fižola na en hektar. Takšnega pridelka mi nimamo pri nobenem žitu in ga pri nas tudi pri soji ne smemo pričakovati.

Amerikanske vrste soje sejemo za uporabo kot zeleno krmo ali za enciliranje. Te vrste pri nas ne dozore ter ne moremo sami pridelati semenskega blaga. Moramo ga vsako leto sproti kupovati. To so pozno zoreče vrste soje, ki imajo bujnejšo rast in dajo mnogo jako redilne zelene krme za našo živino. Ta soja bi morda bila dobro nadomestilo naše grahorice. Gotovo je na dosti manjšem semenu kot grahorica, ker se močno razraste.

Zakaj se cene prašičev v letnih mesecih vedno dvigajo? Kmet pita svoje prašiče z lastnim pridelkom, s krompirjem in žitom. Krompir pobiramo povsod v jeseni. Vsi kmetje po vseh državah torej začnejo tedaj pitati. Ko kmet svoje prašiče, ki jih je jeseni postavil na pitanje, dopita, pride preveč prašičev na trg. Eden ponuja bolj kot drugi, vsak da poceni, da se svojih prašičev vsaj iznebi.

Najnižje cene imamo okoli božiča. Ta nizka cena se potem precej stalno drži do konca maja ali začetka junija. V aprilu kmetu že zmanjka krompirja in žita. V pitanje ne postavi več drugih prašičev, zato pride od junija do konca avgusta le malo prašičev na trg. Cene se radi tega dvignejo.

Svežega mesa pa se največ potrebuje v letnih mesecih. Tedaj gredo meščani na letovišče ali se zdravijo v gorske kraje ali v kopeli. V tem času si hočejo nekaj privoščiti. Največje povpraševanje po mesu pade tedaj skupaj s časom, ko ga je najmanj na razpolago. Ze razum sam nam pravi, da morajo v poletnih mesecih vladati najvišje cene prašičem.

Če cene vedno zasledujemo, opazimo še drugi pojav. Cene prašičem so dve leti zaporedoma visoke, 2 leti nizke. Ko se začnejo cene prašičem dvigati, kmet ne verjame, da bodo ostale cene dalj časa takšne. Ne začne se takoj v večji meri pečati s svinjerejo, ampak šele potem, ko vidi, da so ostale cene stalno enako visoke. To pa napravijo sedaj vsi kmetje, ponudba postaja vedno večja in večja in cena začne padati. Opaža se, da so radi tega cene prašičem dve leti visoke, dve leti nizke.

Sedanji dvig cen pomeni tedaj običajen dvig v poletnih mesecih, obenem pa začetek boljnih cen, ki bodo trajale dve leti.

Ker so cene bile prej preveč nizke, so kmetje svinjerejo opuščali in na trg pride malo prašičev. Kmet, ki ta pojav zasleduje, se okristi s tem na ta način, da ima že ob koncu dvoletnih nizkih cen veliko plemenskih svinj, da ima v dobi dobrih cen dosti prascev, ki so v tej dobi tudi dražji. Zato naj kmet zviša stalož prašičev že sedaj, da bo prodajal v dobi dobrih cen in se ne odločil za prašičerejo v večjem obsegu šele potem, ko bodo zopet začele padati cene vsled previsoke ponudbe.

Zadružništvo v današnji Nemčiji. Novi politični struji, ki hoče pod Hitlerjevim vodstvom obnoviti vse ljudsko življenje in državo po smernicah narodnega socializma, se je priključila tudi najvažnejša organizacija nemškega kmetijstva, državna zveza nemških kmetijskih zadrug. Njen predsednik se je zaradi novega položaja umaknil, nakar je upravni odbor zveze volil novo predsedstvo, ki obstoji iz štirih pristašev narodnih socialistov. Prvi predsednik je svoječasni voditelj agrarnopolitičnega oddelka pri državnem vodstvu nemške narodno-socialne stranke. Novo predsedstvo bo skrbelo, da se enako izenačenje izvede tudi po posameznih porajinskih zvezah. Torej „Gleichschaltung“ tudi v zadružništvu.

Razdolžitev nemškega kmeta. Nemški minister za gospodarstvo in prehrano Hugenberg je predložil vladi svoj načrt za zmanjšanje obresti za zemljeknjižne dolgove na kmetih. Vlada je pristala na Hugenbergov predlog in se bodo obresti znižale pri varnih hipotekah na 4, pri ostalih na 4 in pol odstotka. Dosedaj so kmetje plačevali najmanj 8 odstotkov obresti. Narodni socialisti so zahtevali znižanje obresti na 2 procenta, a so v svojem večtedenskem boju podlegli. — Čujejo se glasovi, da pripravljata tudi naša vlada slično akcijo za razdolžitev avstrijskega kmetijstva.

Velikovški trg minulega tedna: Biki 60—70, pitani voli 1.00—1.1, vprežni voli 80—9, mladi voli 70—80, molzne krave 70—85, klavne 55—65, telice 75—85, plemenski prešiči 2.20—2.70, ovce 50—70, jajca 8—9, sirove maslo 3.20—4.40, stare kokoši 2.50—2.80, mlade 2.30—2.50, pšenica 32—33, rž 22, oves 16—17, proso 18—20, ječmen 16—17, koruza 14, ajda 25, krompir 6 grošev kg.

Mežnar in organist se sprejme v službo. Mežnarinja obsega stanovanjsko in gospodarsko posloje z zemljiščem. V poštev pridejo tudi oženjeni. Natačnejša pojasnila da cerkveno predstojništvo župnije Vogrče, pošta Bleiburg. 97

Naznanilo.

V prostorih pri Brezniku v Pliberku (kjer je bil prej Magnet) imam na razpolago vseh vrst moke po najsolidnejših cenah. Prodajam v torkih, petkih in nedeljah dopoldne. Zamenjavam najugodnejše moko na žito. Poizkusite in prepričajte se!

Stefan Kraut, p. d. Kiln. 101

RAZNE VESTI

Našim mladim ugankarjem! Celovski striček vam poklanja zopet pet trdih orehov in želi, da si ob njih ne polomite zob. Rešitve doposljite še ta teden na uredništvo. Nagrade se razdelijo takoj navrh. Uganke: 1. Kako se začne vsak pretep ali prepir? 2. Kaj je v Celovcu po sredi? 3. Kakšen razloček je med oslom in konjem? 4. Koliko bobov gre v en lonec? 5. Kaj je med Rožem in Podjuno?

Listnica uredništva. B. S. v Škofičah. Vaš članek je sicer upravičen ter odgovarja resnici, a ga ne bomo objavili, ker je proti naši časti odgovarjati na napade omenjenega lista. Značilno je vsekakor za dopisnika „kurata in spe“, kje je iskal zatočišča. — **M. P. v Št. Vidu.** Se pritožuješ nad dopisom iz Vašega kraja. Popravljamo ga z izjavo, da nikakor nismo hoteli prizadeti nadučiteljeve osebe. — **I. J. Št. Jakob v R. Potrpi!** Zadeva šole se uredi s pristojnega mesta. — **Vsem našim dopisnikom:** Da dvigne veselje do rednega dopisovanja, je uredništvo sklenilo nagraditi svoje redne dopisnike koncem leta z lepim književnim darom. — **I. Č. Pliberk.** Želiš zopet ugank. No, sedaj lahko spet dokažeš svojo bistroumnost in prislužiš nagrado!

Vabilo na

redni letni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Pliberku, registrovane zadruge z neomejeno zavezo, ki bo v torek, dne 27. junija 1933 ob 9. uri dopoldne v uradnem prostoru v Pliberku.

Dnevni red:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za leto 1932.
4. Čitanje revizijskega zapisnika.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ob določeni uri ne bilo zadostno število združnikov zbranih, se bo vršil eno uro pozneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno. 100 Načelnik.

V A B I L O na

VELIKI PEVSKI KONCERT

ki ga priredijo šentiljski in logavaški pevci pod vodstvom znanega pevovodje g. Pavla Kernjaka dne 18. junija 1933 ob pol 3. uri popoldne pri Vosperniku v Podravljah. Na sporedu je več pristno domačih pesmi, kakor „Pojdam pa v Škuf'če“, „V ta hujšam note“ itd. Vstopnina 80 in 50 grošev.

Ljubitelji poštenega razvedrila, pridite vsi!

PRIREDITELJI.

102

V A B I L O

XI. REDNI OBČNI ZBOR

Zveze koroških zadrug v Celovcu, r. z. z. o. z. se vrši z četrtek dne 22. junija 1933, ob 1. uri popoldne v uradnih prostorih v Celovcu, Vetrinsko obmestje 26

DNEVNI RED:

- 1) Čitanje zapisnika slednjega občnega zbora.
- 2) Poročilo načelstva.
- 3) Poročilo nadzorstva.
- 4) Odobrenje rač. zaključka za leto 1932, obrestovanje deležev in razdelitev čistega dobička.
- 5) Revizijsko poročilo.
- 6) Volitev načelnikovega namestnika.
- 7) Znižanje obrestne mere za vloge od 1./7. 33 naprej-glasom dogovora z Narodno banko.
- 8) Določitev doneska za Zadr. sklad za 1. 1933, § 10, al 2 zadr. prav.
- 9) Slučajnosti.

NB. Pričakujemo zanesljivo udeležbo od strani naših zadrug! Vsaka zadruga naj pošlje vsaj 1 zastopnika!

V CELOVECU, dne 6. junija 1933.

Jan. Vospernik, l. r. načelnik.